

Szerkesztési iroda:

Rimaszombat, Rimasor 25. sz. a. — Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 4 frt.
Fél évre . . . 2 frt.
Negyed évre . . . 1 frt.
Egyes száma ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetés-, nyilttér- és felszámolások.

Hirdetési díj:

Egy négy hasábos petisors térfogata . . . 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után . . . 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönbön minden hazai postahivatal. Az előfizetéseket legzélszerűbben postai utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

Magyar nyelvi tanfolyamok a nem magyar ajku népiskolák mellett.

Régen tisztában vagyunk azzal, hogy az egyház, az állam és társadalom egyik kiváló feladata minden törvényes eszközökkel odahatni, hogy e haza minden polgára értse és beszélje a magyar nyelvet, nyelvben és szellemben erős legyen. Ezt sürgeti az állam, maga a nép érdeke, de főképp a jövő. Mert nemzet csak egészséges nyelvben és szellemben lehet erős, jövője biztos. Magyar közvélemény és a lapok egyre hangoztatják: magyarosítani kell a népet!

Ha kell, akkor a magyarosítást a kised gyermeknél, vagy legalább a népiskolánál kell kezdeni, mert ez utóbbi egyik főtenyezője nemcsak a népnevelésnek, hanem a népmagyarosodásnak is. Óvodákról, melyeket én a magyarosodásra nézve megbecsülhetlen tényezőknak tartok, nem beszélek, mert mint falusi pap, ki ismerem a nép viszonyait, megvagyok győződve arról, hogy óvodákat faluhelyeken országosan szervezni alig lehet addig, míg azoknak kötelező létesítését a törvényhozás ki nem mondja s azokat az állam saját költségén nem létesíti és fel nem tartja, mert a nép torkig jól lakott a 9 éves elemi népiskolai tanfolyammal és a reá időnkint háramló egyházi, községi, állami terhekkel.

Népiskoláinkban már lehet tenni valamit. A törvény gondoskodott is, hogy az állam nyelve a nem magyar ajku iskolákban kötelező tantárgyként tanítassék. Nem oly régi ezen talán el is késett intézkedés, hogy a siker felett pályázat törhessünk, de annyi bizonyos, hogy ha a magyar nyelvnek csak mint pusztá tantárgynak tanítására szorítkozunk és tovább nem haladunk, többet nem teszünk, ilyen-úton módon e nép, ez ország soha megmagyarosodni nem fog, mert az ifjúság magyar nyelvet el nem sajátítja, legalább addig nem, míg ama roppant tantárgyhalmaz, mely a törvény által előírva van, nyomja és gyötri a tanító és tanítvány fejét.

A felekezeti és egy tanítóval bíró iskolákról szölok. Itt egy tanítónak hetenként 10—12 tantárgyat 30 órán át kell tanítani, nem egy, de hat osztályban és ezeken felül az ismétlő iskolában. Ez óraszámából mennyi esik hetenként a magyar nyelv tanításra: könnyen kitaláljuk. Három óra nem jut, mert nem szabad felednünk, hogy a felekezeti tanító — kántor is, a kinek templomba menni és temetni kell, talán épen akkor, e mikor magyar nyelvi órája van. Ezt levonva, esnek hetenként két óra, hónapoként 8. évenként (8 hónapot számítva) 64, egész 6 évi rendes tanfolyamra összesen 384 óra, ide nem számítva a közbeeső vakációkat és a mulasztásokat. Melyik paedagogus — képes 64 óra alatt egy, 384 óra alatt 6 osztályt vagy száz gyerekekkel annyira megismertetni a magyar nyelvet, hogy a többi rendes tantárgyat el ne hanyagolja, de a növekedésereg a magyar nyelvet még is folyékonyan beszélje? Egy sem. Vagy egyiknek, vagy másiknak nem tesz eleget. Nem mondom, hogy az önfeláldozó tanító rövid idő alatt is nem képes haladni sikeresen, de csak alkalmas vezér és olvasó

könyvek mellett, milyenek p. o. a Gróó-é, a Bezso-é és csak ott, hol a tanító máknyit nem pihen.

Nem is esoda, ha az év végén a tanítványok egyebet sem tudnak néhány magyar szónál, vokabulumból, érthetetlenül elmáigolt versnél, s ha összes társalgási nyelve és tudománya ebből áll: „Jó napot” vagy „Jó egészséget kívánok.”

Még sajnosabb az állapot az ismétlő iskoláknál, ha ugyan ilyenekről szó lehet. Az ország legtöbb iskolájában e főle tankötelesek nagy része iskolába nem jár, sőt sok helyütt az ismétlő iskolát csak hírből ismerik. — Ennek oka az, hogy a gyermek, ki a rendes iskolában megélegte a tudományt, utálja az ismétlőt, mert itt is — csak ugyanazokat a tantárgyakat kell ismételnie, melyekből már jól lakott. — Másik oka az, hogy egy 12—15 éves legény és hajadonnak tavaszkor és őszi mezei munkára kell menni, vagy pedig marha után néz. Nagy hiba az is, hogy a törvény egy 14 éves tanköteles leánynak hatósági engedély mellett szabadalmat ad férjhez menni, s így azon jár az esze s nem gondol az ismétlőiskolával. Egy 14 éves menyecskét, ki tulajdonképpen tanköteles, még soha sem láttam ismétlő iskolában. Itt tehát vagy az egyik, vagy a másik törvény helytelen.

Különbön, ha a gyermek a rendes iskolában a magyar nyelvet el nem sajátította, az ismétlőben elsajátítani nem fogja, mivel itt a heti 4. nyárban 2 óra-számból a magyar nyelvre alig jut $\frac{1}{4}$ vagy $\frac{1}{2}$ óra. Nem esoda, ha az év végén az ismétlő legények és hajadonok nem sokat tudnak, ott t. i. a hol jártak, vagy is tudnak „ex omnibus aliquid, ex toto nihil.”

Ha rajtam állana, én az ismétlő iskolákat a mai állapot szerint megszüntetném, már azért is, mert bosszantó dolog a népre, a tanítóra, sőt másra nézve is, ha az országos törvény nincsen mindenütt végrehajtva, ha itt van ismétlő iskola, amott nincsen, vagy ha a tankötelesek egyszer jönnek, utána kétszer-háromszor nem jönnek iskolába, megszüntetném azért is, mert ilyen állapot és kevés eredmény mellett ezélnak meg nem felel.

Okosabb, hasznosabb dolog volna, ha ismétlő iskolák helyett a nem magyarajku iskolák mellett magyar nyelvű tanfolyamok szervezetenének, melyekben az ifjúság csakis a magyar nyelvre tanítatnék; és pedig nyelvtani, szabad szemléltetési oktatás alapján és magyar beszélgetés, társalgás, ifjúsági iratok és olvasmányok olvasása és olvasztatása, s helyes értelmezése, szavallatok, a kisebb magyar istenitisztelekek tartása mellett, azon ezélnél, hogy mikor magyar nyelvi tanfolyamot, mely szintén 3 évre terjedne s melynek látogatására törvényesen kötelezetenének, bevégezné, jól értsen és folyékonyan beszéljen magyarul. — Természetes, hogy nagyobb gondot kellene fordítani a tanfolyamok látogatására, mint a hogy most az ismétlő iskolánál történik. — Így, és csak is így lesz Magyarország igazán Magyarország. Addig csak nyelvet tanítunk, de nem magyarosítunk, se nem magyarosodunk.

A magyar ajku népiskolákban ismétlő iskola helyett

A kis virág lány ajkirul
Csattant a esők,
S a szerelém megszületett.

A napsugár felhők mögül
Akkor jöve s bosszúra kelt.
A kedves kis virág körül
Felolvasztá
A puha, meleg, hólepetl.

Midőn látta a kis virág,
Hogy haldokol szép kedvese;
— Mit ér neki ez a világ!? —
Elhervadt.
S azért lett hóvirág neve.

Szabó József.

Az elmulthatatlanok. *)

(Tájékozás)

Lőcse várost, a szépséggé székvarosát, most is az a bástyafal veszi körül, mely századokon át a legerősebb ostromoknak volt tanuja: ugyanazok az őrtornyok rajta, a mikben a czéhek férfiai összegyűltek, ha ellenség támadását kelle visszaverni. A kőszánc vizárkaiból most már buján tenyésző gyümölcsös kertek fűinak koronái emelkednek elő; s a rejtékajtó, a mik a bástyák üregeiből a szabadba vezettek, nincsenek már titokban tartva.

Egy ilyen hajdani titkos bejárat ajtaján van egy festett kép, mely kivételében művészi ecsetre vall. Szébb ramát nem választhatott volna festő a művének. Mély, tömör bástyaboltiv a kép kerete, zöld mohával, vad virággal kiczif-

*) Mutatvány Jókai Mórnak „A löcsei fehér asszony” czimű öt kötetes történeti regényéből.

— vasárnapi vagy esti iskolát lehetne tartani, melyben a a tanító szabadon választott, de a legszükségesebb — tárgyakból az ifjúságnak oktatást adna és könnyebb felolvásásokat tartana és magyarázna.

Végül megjegyzendő, hogy azon tanítókat kivétel nélkül, kik oly sikerrel oktatnak az ifjúságot, hogy ez a 3 évi tanfolyam bevégezte után képes magyarul folyékonyan beszélni, az állam minden harmadik évben legalább 50—50 frttal jutalmazná. Ezt talán megérdemelnék a nemzet apostolai!
Vitéz Lajos, ev. lelkész.

Az 1884-ik év január hó 19-én d. e. 10 órakor Rimaszombatban tartott számonkérő ülés jegyzőkönyve.

(Vége.)

III. Járásbeli szolgabiráknál:

a) Közigazgatási ügyekben: Kubinyi Géza szolgabiráknál az előző évnek hátraléka 7 számmal, feldolgozó volt 4327, feldolgozatott 4323, hátralék 7. — Maléter szolgabiráknál az előző évnek hátraléka 6 számmal, feldolgozó 5750, feldolgozatott 5743, hátralék 7. — Kubinyi Gusztáv szolgabiráknál 15 hátralékkal feldolgozó 3899, feldolgozatott 3877, hátralék 22. — Sándor szolgabiráknál 31 hátralékkal feldolgozó 4389, feldolgozatott 4371, hátralék 18. — Batta szolgabiráknál 13 hátralékkal feldolgozó 3481, feldolgozatott 3447, hátralék 32.

b) Árvai ügyekben: Kubinyi Géza szolgabiráknál az előző év hátraléka 23 számmal feldolgozó volt 1889, feldolgozó 1861, kátralek maradt 28 szám. — Maléter szolgabiráknál 17 hátralékkal feldolgozó 2492, feldolgozó 2476, hátr. 16. — Kubinyi Gusztáv szolgabiráknál 12 hátralékkal feldolgozó 1247, feldolgozó 1236, hátralék 11. — Sándor Béla szolgabiráknál 18 hátralékkal feldolgozó 2109, feldolgozó 2098, hátr. 9. — Batta szolgabiráknál 8 hátralékkal feldolgozó 1692, feldolgozó 1676, hátr. 16.

c) Bagatell ügyekben: Kubinyi Géza szolgabiráknál feldolgozó volt 35, feldolgozó 33 számot, hátralék 2. — Maléter szolgabiráknál feldolgozó 13, feldolgozó 13. — Kubinyi Gusztáv szolgabiráknál feldolgozó 44, feldolgozó 44. — Sándor Béla szolgabiráknál 9 hátralékkal feldolgozó 74, feldolgozó 71, hátr. 3. — Batta szolgabiráknál 2 hátralékkal feldolgozó 31, feldolgozó 30, hátralék 1.

IV. Városi polgármestereknél:

a) Közigazgatási ügyekben: Sthymmel polgármesternél előző év hátralékával 97 számmal, feldolgozó volt 2457, feldolgozó 2375, hátr. 82. — Gömör p. mesternél 67 hátralékkal feldolgozó 3883, feldolgozó 3867, hátr. 16. — Madarász p. mesternél 12 hátralékkal feldolgozó 4339, feldolgozó 4324, hátr. 13. Árvay p. mesternél 13 hátralékkal feldolgozó 4022, feldolgozó 4002, hátr. 20. — Szabó p. mesternél 18 hátralékkal feldolgozó 5079, feldolgozó 5057, hátr. 22.

rázva, felülről virágos folyondár esüng róla alá; a hozzá felvezető lépcsőket díszíti a vad sóska és bodzabokor. A déli nap csak a levélszőnyegen át vet zöldes félderengést a festményre. — Egy fehér ruhás hölgyet ábrázol a kép, vállán keresztülvetett veres kendővel; a hölgy szemei a távolba néznek, egyik kezével hivatogólag int, a másikkal egy kulesot tol az ajtó zárába. A kép igen régi. Az alatta fekvő kert a Probstner családé, mely rég idő óta birtokosa a helynek. Egyik ősök festette ezt a képet ez ajtóra a század elején.

De ezen kép nem áll egyedül. Benn a városban a Török-féle ház udvarában, a belső épület emeleti folyosója végénél, a nagy pusztá falon van egy másik kép, frescofestmény, mely még régebb keletű. Ott is ugyanaz a nő, fehér éji pongyolában, a mint egy nyitott ablakszárnyon kitekint, jobbjával kontösét keblén összevonja, balkezevel hivatogólag int.

Az első képet a mély boltiv megvédte az idő viszonyosságaitól, csak az ajtó táblázata nyiladozott szét eresztékeiből; az utóbbi már össze van repedezve és megkopva, de az arez mind a kettőnél jól kivehető még is.

Még azután van egy harmadik kép is, melyben ugyanazon arcvonásokra ismerünk. Ez a kép olajfestmény. Ott hever ráma nélkül a hajdan „mészárosok tornyának” nevezett donjon tágas termében, melyből esigalépcsők vezetnek fel a bástyára. Régi zászlók, óeska képek egy szegletben felhalmozva: azok között találja a kutató a „fehér asszonyt,” de itt már az akkori magyar divatu díszöltözetben, három sor bogláros főkötővel, drága csipke nyakfodorral, arany himzű átlátszó ingujjakban, a miken a fehér kar keresztül világít, keblét skófiummal himzett vállfüző szorítja, derekát gyöngyös öv: kezében szegfüvekkel és tulipánokkal himzett zsebkendő. Az arez kifejezése első tekintetre meggyerő, hódító: míg ha tovább nézi az ember, valami félelmetest gyanukeltőt talál benne; hogy aztán, mikor még egyszer visszatér hozzá, ismét megtalálja rajta azt a varázst, mely az ellenmondó kitejezéseket kibékíti.

T Á R C Z A.

A hóvirág regéje.

Nem volt berek, büvös dalát
Nem zengte még a fűmlile:
Hogy bemutatta egymagát
A hóvirág;
Nem üdvözölte senkise.

A hó pelyhezve hullt, esett. —
A kis virág már haldokolt.
Szerelémért vágyott, epedt,
De kedvese,
A napsugár . . . sebol se volt.

Várt rá soká: majd jön talán,
De más karok bilineselék.
A hó olyan susogva száll,
S a kis virág
Keblére hajta szép fejét.

„Aludj, aludj én édesem,
Nem bán, ne félj, itt senki sem.
Lelkem teszem fejed alá,
Szívem szived lefoglala:
Aludj! Aludj!

„A napsugár már mást szeret.
Ád át nekem hü szivedet.
Ha fénylakom oda hagyom,
Legyen alant örömnapom!
Aludj! Aludj!”

S a mit dalolt bölcső-dalul,
Hamar beteljesedve lett.

b) Árvagyám gondnokhatósági ügyekben: Sthymmel pimesternél 2 hátralékkal feldolgozandó 312, feldolgozott 310, hátr. 2. — Gömör pimesternél 16 hátralékkal feldolgozandó 686, feldolgozott 675, hátr. 11. — Madarász pimesternél 3 hátralékkal feldolgozandó 129, feldolgozott 127, hátr. 2. — Árvay pimesternél 7 hátralékkal feldolgozandó 186, feldolgozott 180, hátr. 6. — Szabó pimesternél 2 hátralékkal feldolgozandó 558, feldolgozott 548, hátralék 10.

c) Bagatell ügyekben: Sthymmel pimesternél 54 hátralékkal feldolgozandó 264, feldolgozott 202, hátr. 62. — Gömör pimesternél feldolgozandó 495, feldolgozott 488 hátr. 7. — Madarász pimesternél 10 hátralékkal feldolgozandó 214, feldolgozott 206, hátr. 8. — Árvay pimesternél 110 hátralékkal feldolgozandó 189, feldolgozott 143, hátr. 46. — Szabó pimesternél feldolgozandó 319, feldolgozott 292, hátralék 27.

d) Kihágási ügyekben: Sthymmel pimesternél feldolgozandó 6, feldolgozott 6. — Gömör pimesternél feldolgozandó 33, feldolgozott 33. — Madarász pimesternél 8 hátralékkal feldolgozandó 173, feldolgozott 170, hátr. 3. — Árvay pimesternél feldolgozandó 15, feldolgozott 15. — Szabó pimesternél feldolgozandó 101, feldolgozott 101.

e) Erdői kihágási ügyekben: Kubinyi Géza szolgabírónál 1 hátralékkal feldolgozandó 25, feldolgozott 25. — Maléter szolgabírónál 3 hátralékkal feldolgozandó 1265, feldolgozott 1265. — Kubinyi Gusztáv szolgabírónál 27 hátralékkal feldolgozandó 537, feldolgozott 520, hátr. 17. — Gömör Pál polgármesternél feldolgozandó 17, feldolgozott 17. — Árvay József pimesternél 2 hátralékkal feldolgozandó 152, feldolgozott 134, hátr. 18.

Az eredmény általában nem kedvezőtlen.

Fáy s. k. főispán. Török Bálint s. k. árvaszéki elnök. Id. Török László s. k. m. főszámvevő. Ujházy Lajos s. k. főjegyző.

A gömörmezei közigazgatási bizottság félévi jelentése az 1883. év második feléről.

I. Alispán hatásköréből.

A lefolyt félévben oly esemény, mely a közigazgatást rendes menetében akadályozta vagy az ügy-intézkedést gátolta volna, fel nem merült.

A tisztikar hivatalos kötelességeinek megfelelni buzgalommal törekedett, személyzetében változás nem történt, fegyelmi eset nem fordult elő.

A személy- és vagyonbiztonság sehol meg nem zavartatott — s az ország különböző vidékein felmerült sajnálatra méltó zavargások meggyökert nem érintették.

A különböző megyei kezelések alatt álló pénztárak időközönként megvizsgáltattak — s azok példás rendben kezelve, hiánytalan állapotban levőknek találtak. Változást fog azonban szenvedni jövő évi január hó 1-től kezdve a pénztári kezelés és elszámolás módja a nagyméltósági kir. belügyminiszterium által leküldött kezelési szabályrendelet rendelkezéséhez képest.

December hó végével a törvényes hat évi időszak, melyre a tisztikar megválasztottat lejárván, az ezen hó 20. és 21-ére kitűzött általános tisztújító közgyűlésen a tisztikar a következő hat évre megválasztott. Egészben változás alig történt, a központi — árvagyámhatósági tisztviselők helyeiken hagyták: a járásközül is csak a tornalyai változtatta szolgabíráját.

A központi közigazgatásnál iktatóba vétetett 11468 ügydarab; elintéztetett 11157 — hátralékban maradt 311.

A közigazgatási bizottság iktatóba vett 1414 ügydarabot; elintéztetett 1376 — hátralékban maradt 38.

A megyei kórház építésével megbízott választmány sok gondnal járó nehéz feladatát befejezte, a monumentális kórházi épület elkészült; a végjelentes közgyűlési tárgyalása s a szükséges egyéb intézkedések megtétel után és miután a nyilvánossági jelleg a Nagyméltósági kir. belügyminiszteriumnál kieszközöltetett — a nagyobb részben közadakozásokból gondos pénzkezelés mellett létesített nemes intézmény már a következő 1884. évi január hó 1-ével a szenvedő emberiség javára átadható s használatra megnyitható lesz.

II. A királyi adófelügyelő havi jelentései nyomán.

Sem a kir. adófelügyelősnél, sem a megye területén működő kir. adóhivatalok személyzetében változás nem történt. Semmi olyan, mi az ezen hatáskörhöz tartozó hivata-

lok működésére zavarólag hathatott volna — fel nem merült. Sem a közönség részéről ezen hivatalok eljárása vagy működése ellen panaszok nem emeltek.

Az adó szolgáltatás a rendes körülmények között folyt ugyan, szükséges volt azonban a szolgáltatott összegek gyarapítása ezébjából számosabb község előjárása ellen a felelősség elvének alkalmazását igénybe venni és néhány adó-végrehajtót is működésbe venni.

A lefolyt félévben egyenes adó		kivonattal		főrlöttet	
földadó	345093 frt 53	kr.	2244 frt 42	kr.	
házbér	14033 frt 57	kr.	175 frt 99	kr.	
házosztály	34178 frt 78	kr.			
I. II. oszt. ker. adó	109907 frt 53	kr.	9752 frt 02½	kr.	
III. IV. „ „ „ „	58926 frt 68	kr.	2453 frt 42½	kr.	
számadásra kötele-					
zettek adója	13228 frt 36	kr.	— frt —	kr.	
bínya adó	16721 frt 75½	kr.	154 frt 84	kr.	
tőkekamat adó	47952 frt 73	kr.	3423 frt 37½	kr.	
vadászfegyver adó	6076 frt —	kr.	1029 frt 50	kr.	
ált. jöved. pótdó	79449 frt 16½	kr.	560 frt 39½	kr.	
hadmentességi díj	54188 frt 85½	kr.	3978 frt 03	kr.	

Összesen: 779812 frt 45½ kr. 23772 frt — kr. lerovásra beszolgáltatott 768817 frt 31 kr.; s mint hogy az 1882. év végével hátralékban maradt 189562 frt 41 krral összesen lerovandó volt — a törlések számbavétele után 945602 frt 86½ kr. — az 1884. évre tartozás képen előírt hátralék teszen 179785 frt 55½ krt., ebből hadmentességi díj 25948 frt 59 krt.

Törlésben felelkezés folytán számított 10598 frt 07 kr., behajthatatlanság folytán 13173 frt 93 krt.

A lefolyt félévben az összes adónemre befolyt 487948 frt., a tavalyi három időszakban pedig befolyt 462821 frt., az eredmény kedvezőbb 25127 frttal. A hátralék a tavalyi hason időszakhoz képest fogyott 748 frttal s a hátralék a félév kezdetéhez képest fogyott 12777 frttal.

Az adókezelés és behajtás kezelésének eredménye a folyó év második felében következőképen mutatattik ki.

Az adóelőírás befejeztetett 284 (valamennyi a megye területén levő) községben. Az adóhivatalnál közvetlenül fizetők száma 863., ezeknek fizetendő adó összege 134240 frt 13 kr. A községnél fizetők száma 77375 frt, ezek fizetendő adó összege 835126 frt 76½ kr. Szolgabíráknál előfordult zálogolási eset 917, arverési eset 326, fogatlan bírtok elárvereztetett 19, községi előjárók ellen kimondott teletelőség eseteinek száma 168, fellebbezés folytán tárgyalat esetek száma 559.

Adófizetési halasztás megadatott 1 esetben.

Házadó mentesség pedig a lefolyt félév folytán megadatott 10 évre 4 esetben, 8 évre 8 esetben.

Pénzüntézetek.

I. A Gömörmezei nép- és iparbank közgyűlése.

A „Gömörmezei nép- és iparbank“ folyó évi február hó 28-ikán tartotta meg rendes közgyűlést Török Bálint elnöke alatt. A gyűlésen 89 részvényes jelent meg s 1112 részvény volt képviselve 606 szavazattal. Az elnök megköszönte a benne helyezett bizalmat, rövid szavakkal üdvözölte a megjelent részvényeseket, felhívta ezeket figyelmét az igazgatóság s ezzel együtt a felügyelőség által be-terjesztett és a mult 1883-ik üzletéről szóló jelentésekre, a gyűlést megnyitotta.

Mindenek előtt az igazgatóság jelentése olvastatott fel, melyből kitűnt, hogy a lefolyt üzletév kedvező viszonyai folytán, dacára annak, hogy a kamatláb leszállított: a betétek összege 375,884 frt 58 krról 377,563 frt 29 krra emelkedett, hasonló növekedést mutat a váltótárcza is, míg a jel- és marokzalognál némi esökkenés jelezhető, mit az idézett elő, hogy a törlesztési kölesön, — mit közönségünk napról-napra inkább megkedvel, — 1790 frt 68 krról 62919 frt 03 krra emelkedett s így a gyümölcsözést végett kihe-lyezett összeg az összes forgalmi ágaknál 64160 frt 34 krral mulja felül az 1882-ik év eredményét. Ezen növekedés folytán 2651 frt 66 krral lett több a tiszta nyereség a mult évinél, vagyis 14332 frt 39 kr., mely összeghez a mult év-ről áthozott nyeresémet részlet 985 frt 77 kr. hozzáadtván: üzleti eredményként 15318 frt 16 kr. vár felosztásra.

Az igazgatóság ez összeget következőleg vélte felosztandónak: A részvényesek között 4 frt 50 krral részvé-

nyenként, vagyis 9% mi 13500 frtot tesz, a tisztviselők jutalmazására 300, a szolgának 30 frtot szavaz meg. Ezeket felül jótékony célokra: pénzüntézetit nyugdíjalapra az alap-szabályok szerinti 106 frt 26 krt, a rimaszombati egyesült prot. gymnasiumnak 100 frt, ennek tápintézetére 10 frtot, ev. leányiskolára 25 frtot, ipariskolára 30 frtot, a közös iskola könyvtára, kisedővoda, nőegylet, dalárda, kórház temetkezési egylet, nemzeti pénztárra 10—10 frtot, s hogy a felmaradt 1156 frt 90 krt pedig a jelen üzletév javára irassék.

Az igazgatóság jelentése után olvastatott a felügyelő bizottság jelentése, melyben constatálva van, hogy az intézet híven alapítónak intenciójához, hogy t. i. a kisiparosoknak a pénzszerzést megkönnyítse s a tőkegyűjtést lehetővé tegye — folyton halad; a lefolyt üzletévben veszteség az intézetet nem érte, mi a kezelő személyzet lelkiismeretes pontossága mellett az igazgatóság éberségének köszönhető, valamint ennek buzgalmat tanúsítja az, hogy gyümölcsözetlenül pénzüntézet az intézet pénztárában nem hevert. Az üzleti könyvek vezetésénél hiba, a pénztárban hiány nem találtatott, minek folytán a felügyelő bizottság magáévá tette az igazgatóság i. dítványát egyenkint és összesen s azokat elfogadás végett a közgyűlésnek ajánlotta s egyszersmind kérte a közgyűlést, hogy az igazgatóságnak a felmentvényt megadja s a felügyelőség tagjait pedig az őket terhelő felelősség alól, mentse fel.

A közgyűlés egyhangulag elfogadta az igazgatóság jelentését, mely után — mint hogy az igazgatóságban egy hely üresedésbe jött, — e hely betöltésére történt szavazás s megválasztott Liszka József; felügyelőségi tagokká lettek: Baksay József, Bodor István, Dapsy Viktor, dr. Szabó Samu és Terhes Pál; rapibiztosokká: Barányi G., Báthory Ferencz, Burszky Sámuel, id. Csapó János, Endrődy István, Erhey Frigyes, Mabry János, Fülöp Benjamin, id. Gasko János, Groó Vilmos, Hollósy József, Kalocsay Gyula, Kemény Bertalan, Cseh Kovács István, Kovács József timár, Kovács Zsigmond, Kozák István, Kresz József, dr. Löcherer Tamás, Nagy Béla, ifj. Nagy Ferencz, Paczek Emil, Soós Ferencz timár, Soós Ferencz építész, id. Süteő István, Szabó Károly, Széplaky Lajos, Szöllösy István (kántor) és Trubint Lukács.

A választás megejtése után elnök a gyűlést feloszlatta.

II. A „Rimaszombati takarékpénztár“ közgyűlése.

A rimaszombati takarékpénztár folyó évi február hó 29-én tartotta évi rendes közgyűlést Dapsy Vilmos legfőbb ítélszéki bíró elnöke alatt. A közgyűlésen 59 részvényes jelent meg, kik 882 részvényt képviseltek 368 szavazattal. — Az elnök megnyitván a gyűlést, az igazgatóság, majd a felügyelő bizottság jelentése olvastatott fel. — Amaz felsorolja az intézet beléletében történt nevezetesebb mozzanatokot, teljesen megvilágosítván e jótékonyaságáról már régóta és széles körben ismeretes pénzüntézetnek működését a lefolyt 1883-ik üzletévben. — A jelentés mindenek előtt megemlékszik egykori derék ügyészéről, néhai Lőrinczy Endrőről, kinek családja számára a megelőző közgyűlés utasításhoz képest 300 frtot tesz ez évben is folyóvá, hogy az intézet tiszta nyeresége 24.172 frt 24 krt tesz, s ez évben lett részvényeinek névértéke teljesen befizetve. — A tisztikar nyugdíjintézetét, mely már 12912 frt 51 kr. alapítókével bír, ez évben is 318 frt 80 krral ohajtja növelni az igazgatóság. A két első könyvelő fizetését 1000—1000 frtra emelte, s a megüresedett 3-ik könyvelői állomásra Lőrinczy Györgyöt, — kit már ideiglenesen alkalmazott., — ajánlja. — Nem feledkezett meg azon jótékony és hazafias intézetek és ezélekiöl sem, melyeket eddig is segélyezett, vagy a melyeknek elérése és megvalósítása nemzeti kötelesség. — Így indítványozza az igazgatóság, hogy a rimaszombati egy. prot. gymnasium 300 frttal, ennek tápintézetére 20 frttal, a kisedővoda-intézet 30 frttal, a szegények intézete 50 frttal, a közösiszkola könyvtára 20 frttal, a dalárda 10 frttal, az iparos iskola 50 frttal, az iparos segédek önképzőkörre 10 frttal, az ev. leányiskola 50 frttal, a megyei kórházalap 50 frttal, az nemzeti pénztár 20 frttal, a nőegylet 30 frttal segélyeztessék s a szabadság szoborra 25 frt adományoztassék, s hogy a munka és szorgalom is jutalmaztassék, a kezelő személyzet számára 550, a szolga részére pedig 50 frtot tesz jutalomképen folyóvá.

Végül felemlíti, hogy a felügyelő bizottság teljesen, az igazgatóságnak pedig azon tagjai esnek most választás alá, kiknek hivataloskodásuk a mai nappal véget ért.

Ép. mintha csak napok multak volna el halála óta. Nines bebalzamosozva; arczsine nem viseli magán a mumiák viszatartozó eserszínét, vonásai ninesenek eltorzulva; a bőr szép fehér, a haj fekete; ez arcz nyugalma andalító. A szemilak félíg nyitva vannak s még a szaruhártya épen mutatja a hajdani szemszivárványt; az ajkak fájdalmasan szelid mosolyra vannak nyitva s látni engedik a fogak gyöngysorait. Semmi sem tanuskodik rajt az emésztetről. A halotti köntöst koronkint elmállasztja rajta a miudent emésztő idő, se-lyem, gyapot porrá válik, csak ő nem; ujra öltöztetik, ki tudja, hányadik halotti köntösét viseli már? A kö porrá, a vas rozsdává lett körülötte, csak az örökölő nem változott meg.

Senki sem tudja okát adni e természetfölötti tüneménynek. Fiai, unokái, dedunokái, a kik vele egy sorban feküdtek, mind porrá lettek már s ő még mindig virraszt fölöttük.

Jobb karja, a mi más elhunytaknál a ballal összetéve, a halott keblén szokott nyugodni, félmagasan fel van emelve, olyan mozdulattal, mintha hívni, ölelni, inteni akarna valakit. Megmagyarázhatlan mozdulat a halál után. A felemelt kar olyan finom, átlátszó, még minden köröm meg van rajta.

A köznép szentnek hiszi s búcsúra jár hozzá. A szájhagyomány épen úgy megőrizte áldott hírét, mint testét a természet csodái. Védangyala volt a népnek s azoknak, a kiket szeretett.

Mit tett, mit szenvedett, titkolva mindig, ez örökölő, nem tudja már senki. Mire vár még? mért nem siet föld anyja porával porként ölelkezni? Kire vigyáz itt fenn? Kinek int örökké felemelt kezével.

Talán a költőnek szabad megkérdezni tőle.

Ennek az elmulthatlan halottnak a férje volt az az Andrassy István tábornok, a ki alatt Lőcse elesett.

E képnek eredete egy hagyomány, melyet egyik ivadék a másiknak ajzról szájról adott. Mindenki tudja, hiszi, hogy ez valóban így volt; — hogy e kép élő mása valóban megtette azt, a miről emléke fennmaradt: találgatják, tapogatóznak, fürkésznek utánna, hogyan tehette azt? Egyik megoldási mód a másiknak ellentmond.

Vannak, a kik az egész történetet, a megörökítő képpel együtt a mesék közé sorozzák; de ezeknek ellentmondanak az írott adatok. A történetbuvár segélyére jön a mesemondónak, s okmányokat fedez fel, a mik nagy vonásokban vázolják azt a női jellemet, a melynek létezését tagadni nem lehet, megérteni nehéz. Bevezetett pöriratok tanuskodnak a történetről, a nélkül, hogy azt felderítenék; megért-hetetlen talányokat hagyva fenn, a mik fölött a bíró sem mert itélni.

Azt beszélnek, hogy ez a nő elárulta a nemzetét.

Az első és egyeilen nőalak az egész magyar történelemben, a ki nemzetáruló volt.

De hiszik, mondják, bizonyítják, hogy az volt.

Azért festik a képét az ajtókra, a falakra, abban a helyzetben, a minőben az árulást elkövette; azért nem engedik elmúlni, esendesen meghalni, mint más kiszüvedtet, a kinek a rádobbott hanttal bocsánatot is ad a világ, azért kényszerítik fényes nappal kísértéképpen megjeleneni, példának odaállni: esábtéktetével századokon át rossz hírét hirdetni, a hol a gyermekek egymásnak mutogatják: „nézd: ez volt az a fehér asszony, a ki a hazát elárulta.“

... A neve: „Korponayné, Ghéczy Juliánna.“

Es ugyanaz a Ghéczy Juliánna később, mint önfeláldozó vértanuja a nemzeti szabadság ügyének, tönk le a láthatáron.

Jön, mint egy üstökös, s leszáll, mint egy csillag.

Hol a megoldás ez ég-pokol különbségű ellenmondás között egy nő jellemében?

Két lelke volt-e ez asszonynak?

Minő indulatok, minő szenvedélyek vezethették a kezdetől a végezetig?

Ha csupa gyöngeségből állt volna a jelleme, akkor könnyű volna a csomót megoldani: szeszély, csapodár vagy, könnyelműség elég magyarázat egy asszonyi kalandor életéhez: de mi indokolja az átmenetet a gyöngeségből a törhetlen erőbe, midőn nem egy hosszú élet, hanem csak rövid néhány év esik közbe.

Hogyan lehet az, hogy egy nő, a ki egyszer egy esékért oda dob egy országot, másszor megint azért az országért oda dobja saját ifju szép fejét?

Az eszmék átalakultak, a korszellem az új ivadék fogalmait megváltoztak azóta. A mi valamikor bűn volt, az most erény; a mi szegény volt, az most dicsőség. Az a nagy láng, a mi egykor hevített, most már hamu. Oriások, a kik melleiket egymásnak vetve dulakodtak, országokat taposva, most bekén gereblyéztetik egymás mellett a felútdölt földet s répát ültetnek a diadalok vérmezejébe. Az új kor vezérszemlémei nem kérnek mentseget a jelenkortől, nem bocsánatot a multtól.

A multak árnyait csak a költőnek van joga fölidézni: mit tettek, miért tették?

A lőcsei fehérasszony majd megfelel arra.

— — — — —

Krasznahorka, az Andrassy család ősi fészke, egyike azon kisszámú magyarhoni váraknak, a mik még nagy részben lakható állapotban vannak. Sok régi erekye van még most is e hirhedett sziklafészkekben. A mi legnevezesebb mind azok között, az egy első emeleti szobácskában látható üvegfedelű koporsó.

Ez átlátszó fődél alatt alszik az Andrassy család ös-anya, Serédy Anna, Andrassy Istvánné.

Valóban alszik.

Százhetvenhárom éve mult annak, hogy e koporsó fedele reá borult, s ez idő nyomtalanul tűnt el fölötté. Teste

A felügyelő bizottság felolvasott jelentése szerint mindenben esatlakozik az igazgatóság jelentésében foglaltakhoz. eeseteli az ügyvezetés kifogástalan voltát s kéri a közgyűlést az abszolutorium megadására.

Miudezen indítványokat a közgyűlés elfogadta s megválasztott 3-ik könyvelővé Lőrinczy György.

Igazgatósági tagokká lettek: Csider Károly, Dapsy Viktor, Horváth János, Tibély Zsigmond, Lengyel Andor.

Felügyelői tagokká: Baksay István, Dapsy József, Hamaliár Károly, dr. Patzek Mór, Süteő István és Terhes Pál.

Napi biztosokká: id. Badiny Gyula, Benyó Lajos, Bernáth Gyula, Ethey Frigyes, Éva János, Fabry János, Fülöp Banjámín, Gaskó János, Kemény Bertalan, Lengyel Pál, Mauczel József, Marikovszky István, id. és ifj. Nagy Ferencz, Paczek Emil, Perjéssy János, Risky Bertalan, Róth Lajos, ifj. Süteő István, Szabó Károly, Szabó József (tanácsos), Széplaky Lajos, Szöllösy István és Trajter István.

A választás eredményének kihirdetése után elnök a gyűlést bezárta.

Meghívás.

A rimaszombati iparos segédek önképző- és segély egylete **f. évi márczius hó 9-ik napján** (vasárnap) **d. u. 3 órakor** rendes évi közgyűlést fog tartani a városháza tanácstermében: — hova az érdeklődő közönség, valamint az egylet minden alapító-, pártoló- és rendes tagja tisztelettel meghívatik.

Rimaszombat, 1884. évi márczius 1.

Rábely Miklós, s. k. egyleti elnök.

Hirek és vegyesek.

Halálozás. A magyarországi ref. egyházat, közvetlenül pedig a tiszaiinneni ev. ref. egyházkerületet súlyos veszteség érte. Egyik vezér-férfia Hegedűs László országgyűlési képviselő folyó évi február hó 28-ikán váratlanul elhunyt. Mi, a kik kora gyermekségünk óta ismertük a mély tudományu e mellett páratlan szerénységű s törhetlen jellemű férfiut, — ki mint lelkes, esperes, majd a sáros-pataki főiskola gondnoka s országgyűlési képviselő azon kevesek közé tartozott, kiket sem fény, sem dicsőség sem világi haszon meg nem tántoríthatnak, kiknek a munka minden körülmények között élvezetet nyújt. — méltán döbbenünk meg a veszteség miatt. A boldogult született 1810-ben, atyja ref. lelkész volt, fiát is e pályára nevelte. A szorgalmas, éles felfogásu gyermek korán kitűnt pályatársai felett. Iskolai pályájának bevégeztével mint primarius diák a IV. akkori rhetorikai osztályt tanította. A külföldi egyetemen meglátogatása után a sáros-pataki egyház hívta meg lelkészül s mint ilyen működött az ur szőlőjében 1866-ig, mely idő alatt az alsó-zempléni egyházmegyének is esperese volt 14 éven át. Ekkor a papipályától visszavonult, de azért tevékeny szerepet vitt mint a sáros-pataki főiskola világi gondnoka az egyház kerületben. Az 1875-ik évben az o.-liszkaik kerület választotta meg képviselőjévé s azóta folyvást ezen kerület képviselte. — Politikailag az ellenzéknek volt tántoríthatlan híve és bajnoka s az országgyűlési vitákban mély tudományosság, éles felfogás jellemezték felszólalásait. — Hogy vezérszerepre ily kitűnő, valóban páratlan szónoki előadása dacára sem emelkedhetett, annak okát jellemében találjuk, melynek egyik legerősebb vonása a szerénység volt. De épen ez oka annak, hogy minden pártnak birta önzetlen tisztelését. Legyen emléke áldott, tettei ugyanis öröködni fognak sirja felett!

Mennyi ujonczot ad Gömör? A mai nappal megkezdődött sorozás alkalmából nem lesz érdektelen járisonként közölni meggyék ujoncz-jutalékának számát, mely a hivatalos adatok szerint következő: a rozsnói járás tartozik adni 69 ujonczot és 7 póttartalékot, a nagyrozei 62 ujonczot 6 póttartalékot, a rimaszombati 80 ujonczot s 8 póttartalékot, a rimaszécsi 81 ujonczot 8 póttartalékot, a tornallyai 101 ujonczot s 10 póttartalékot; Rimaszombat városa 10 ujonczot s 1 póttartalékot, Rozsnó 12 ujonczot 1 póttartalékot, Dobsina 21 ujonczot s 2 póttartalékot, Jolsva 6 ujonczot s 1 póttartalékot, Nagy-Rőcze 6 ujonczot és 1 póttartalékot.

Jegyzői nyugdíjintézeti gyűlés.* A jegyzői nyugdíjintézet évi rendes közgyűlését f. hó 16-án tartotta meg Rimaszombaton Szontagh Bertalan alispán nr. elnöke alatt. — a tagok csekély részvétele mellett, — a lefolyt gyűlés főbb mozzanatai közül felemlítjük azt, hogy a megyebeli közigyelzők és községek még most is 5000 frton felül hálalékekban vannak tagsági díjakkal, a nyugdíjtoke a 12,000 frtot meghaladja. A nyugdíjintézet tagjai közül részünt lemondás, és részünt elhalalozás folytán kiléptek: Zuz János raktói, Márton Gyula oehitnái, Szabó Pál orlajtöréki, Lenkey Lajos oldalfalvi, Jankó Márton lubenyiki, Lokesanszky Lajos mellétei körjegyzők. Ennyi változás egy év alatt a nyugdíjintézet fennállása óta elő nem fordult. A választmányból kilépett három tag névszerint: György Frigyes, Fridrich Vilmos és Lenkey Lajos helyett a két előbbi újra, és Lenkey Lajos helyébe Prekopa Károly nagy rózei főjegyző választatott meg. — A pénztárnoki állástól Dapsy Jozsef ur megválni ohajtott, azonban az intézet tekintettel arra, hogy nélküle a nyugdíj pénztárát, a jelenlegi viszonyok között senki sem volna képes jobban kezelni, lemondását el nem fogadta, s egyhangu határozattal felkérte őt, hogy ez ideig oly buzgalommal és önfeláldozással kezelte nyugdíj-intézet pénztárát továbbra is megtartsa. S ösmerve Dapsy József ur nemes lelkiségét, azon édes reményben ringatjuk magunkat, — hogy e valóban jótékony-zelű intézet iránt, — e csekély áldozatot megfogja hozni.

Simonban az olvasó- és dal-egylet mult hó 17-én tartá évenként szokásos és minden alkalommal jól sikerült rendez-mulatságát. — Vidéki vendégek voltak: tiszt. Bartók J ref. lelkész ur, neje és két leánya. T. Simon István ref. lelkész ur, édes anyja és két leánya. Mindzenti Est-talan ur, neje és testvére, stb. Rimaszombatból Török László, Czikora I., Nagy Sándor, Stech Kálmán, Eszényi s. b. urak. Képvisel-tették magukat tagtársaik által: Pálfala, Feled és a serkei olvasó egyletek és itt volt új paplátoul Hubórol 3 küldött. Bevétel volt 101 frt 12 kr, tiszta jövedelem 55 frt. Felül-fizettek: Török László, Czikora István 2—2 frt, Stech Kálmán, Borsody József, Csorba Endre 1—1 frt, Fáy Barna ur kertésze 70 krt, és Tury Sándor ur 40 krt, összesen 8 frt 10 kr, mely összegért a rendezőség hálás köszönetét nyil-

vánítja. A dalárda műsorozata következő volt: Szózat. Nemzeti zászló. Ezt követte egyik olvasó-köri földmives szavata-lata. Továbbá: Marsellaise. Szatocszidó. Egyveleg népdalok. Honvéd takarodó és végre Rikóczy induló; mind oly szép összhanggal és praecisióval, hogy jelen volt szakkérfiak bá-multiak. Jó kedvvel járt csárdás és egyéb tánczoknak a vi-lágos reggel vetett véget. Török László urat egyhangulag megválasztá ezen 65 tagból álló egylet tiszteletbeli elnöké-nek, ki büszkeségének nyilvánítá a haladásra minden tekint-etben törekvő derék és művelt néppel érintkezhetni. r. l.

Salgó-Tarjánban a magyar-vöröskereszt egylet ottani fiókja a mult hó 23-án hangversenyt rendezett, melyben Herber Mariska kisasszony, dr. Tróján Alajos, Potucek János és Osdtrésil urak, valamint a bányásársulat kitűnő zene-kara működött közre. A hangversenyt, mely kitűnően sike-rült, kedélyes tánczvizgalom követte, mely kivilágos kivir-radtig tartott.

Utonálló cigányok. Bolkay Pál városunk derék ifju iparosa február hó 28-ikán Losoncra jöven utközben egy csapat vándor cigánnyal találkozott, kik utját állták. Azon-ban a kocsis a lovak közé vágott s ezek neki vadulva törtek át a cigány phalanxon s minden baj nélkül megsza-badtak. Az utonállók a esendőség csakhamar megcsipte.

Betörés. Cserenesényben a mult esőtörtökre virradóra ismeretlen tettes betört egyik derék polgárak hazába s több ingóságot különösen ruhaneműt lopott el mintegy 24 frt értékben. Bűnjel gyanánt kalapja s lábravalójából egy darab maradt hátra. A legeredtebb az, hogy egy, az ello-pott ruhába öltözött egyént többen láttak városunk felé jönni, mi kétségtelenné teszi, hogy az illetőnek volt ideje átöl-tözködni.

Nagy üz volt ma egy hete K.-Rőczén. Elégett 25 lakoház és sok melléképület. — A nagyrozei derék tüzöl-tő testület derekasan hozza látott az oltáshoz, de csak nagy-nehezen tudta a tüzet localisálni, mert a nép aprajana-gyja részeg volt. — Mi is több izben felszólaltunk már a mértékletlen pálinka-ivás ellen, mely különösen meggyék tótajku lakosa között van divatban. — A tűznek oka is ebben keresendő. — Legsajnálatra méltóbb az, hogy az is-kola is leégett.

Irodalom.

Jókai Mór, a világirodalom e nagy alakjának **leg-ujabb regényeit** olcsó füzetek kiadásban bocsátja közre Révay testvérek könyvkiadóhivatala Budapestben. Az a czél lebeg a kiadók előtt, hogy a halhatatlan költő ragyogó mű-vei bejussanak nemesak a gazdagok könyvtárába, hanem a szegényebb sorsuak könyvpolezaira is. Birhassa azokat minden magyar ember, Jókai alakjaiban és bűbajos nyelvében lássa, szeresse hazáját megszépülve, a költészet fényével megaranyozottan. Jókait nem elég kiadni. Jókait el kell ter-jeszteni. Ezt tüzte maga elő a kiadó czég s mindent meg-fog tenni, hogy a közönség Jókai műveit minél olesőbban s minél élvezhetőbb alakban kapja. A szöveghez Jókai Róza (az ünnepeit író leánya) fogja rajzolni a képeket, melyek természetesen jobb, igazabb magyarizói s hangula-tosabb kísérői lesznek a költő alakjának és szellemének, mintha idegen kéz rajzolná, saját, némelykor nagyon is elütő felfogása szerint. Ha Jókai regényirodalmát a külföld divat-os, ugynevezett szenzációs regényeivel összehasonlítjuk, a különbséget abban találjuk, hogy Jókai regényei ép oly ér-dekfejtő hatásúak csakis nemes eszközökkel éri el, míg ama-zok az eszközökben nem válogatnak s legtöbbször csak az erkölcsiesség rovására, vagy az érzékiség fószaklatásával ké-pesek néha, a Jókaién alól maradó érdekltséget keltani, mely végeredményében legtöbbször undorító salakot hagy hátra az olvasó lelkében: addig Jókai felemel és megnyugtat. Ehez járul, hogy mindaz, mit Jókai ír, egy magasztos költői lélek kiapadhatlan forrásából származik és a forrástárgy és alak tekintetében oly műveket teremt, melyek a mieink, melyek a szó teljes értelmében nemzetiek, magyarok. Szük-séges-e Jókai műveit bővebben ajánlani? Hiszen az ő neve ismeretlen, kedvesen csendül széles e világon, a hol érző szívek, művelt kedélyek vannak. Csak épen itthon kellene-e magyarázni, ki ő s hogy ír ő? Csak épen itthon, hol csil-logó zamatos humorát, nemes költészetét, nyelvének gazdag szinompáját teljesen lehet élvezni? Nem szükséges itt Jókait ajánlani — csak a közönség minél tömegesebb párt-fogását kell kérnünk, hogy terjedjenek el művei úgy, a hogy arra Jókai méltó s legyen a közönség is méltó arra, hogy Jókaija van. Jókai Mór újabb regényei czimú vállalat a költőnek csakis azon műveit fogja közölni, melyek eddig könyvalakban nem jelentek meg és csakis a lapok táreza-hasábjában láttak napvilágot. Az első mű, melylyel Jókai Mór újabb regényeinek kiadása megindul: „A főcsei fe-hér asszony“ czimú ötkötetes regény, a nagy költő egyik legnagyobb szabásu, legerdekesebb alkotása. A vállalat 2 1/2 ives nagy nyolezadrétű füzetekben fog megjelenni, még pedig egyelőre kéthetenként egy füzet. Egy-egy füzet ára 25 kr. Megrendelhető minden hazai könyvkereskedésben. Előfizetési ára: Egész évre (26 füzet) 6 frt. Félévre (13 füzet) 3 frt. Az előfizetések legzélszerűbben postai utalványon küldhetők be a kiadóhivatalhoz: (Budapest, IV. vácsi utca 11.)

CSARNOK.

A fekete pontok.

(Elbeszélés)

Irta: **Merényi László.**

(Folytatás.)

— Megbántottál, kárhözátólag mertél rólam nyilatkozni: azt mondtad egykor rólam, „Nem jó, sőt határo-zottan rossz.“ vagyok. Ezt te mondtad rólam és s zavaid-ért kinezlak és gyötörlek, megvonom tőled minden kegyem.

— Az bizony elég nem szép lesz tőled!

— Ne bizonyozz velem, az ellenmondást nem szere-tem. S azt a szót „bizony“ ki nem állhatom.

— No jó; hogy kegyeidbe juthassak, ezután kerülöm e szécska kiejtését s neked tetsző válogatott kifejezésekkel élek. De ugyan mond, hát csakugyan vannak oly szavak, melyeket hallani sem szeretsz?

— Vannak: igazó varázsszavak, sőt még egész mon-datok is.

— S melyek azok?

— Azt nem mondom meg, nehogy azon szavak és mondatok tudásával engem is hatalmadba ejts. Enyelgek

veled s azért pajzánkodom, mert te tetszel nekem: tetszik különösen tar fejed, azért tar főd füled gombjába pajzán-kodva sugom, egy szóval engem például fiókodba zárhatnál.

— Magam is szeretném bezárni, mert nincs kulcsa, sőt még a zár is hiányzik innen.

— Tudom, de vas-füvel lezárva foglyoddá varázsolhatnál.

— Kár, hogy oly keveset értek a varázslathoz, eddig mitse törődtem vele, mert az egészet haszontalan hókusz-pókusznak tartottam. De majd ezután több figyelemmel le-szek iránta; mert lásd, mégis jobb lenne, ha nem te ne-kem, hanem én parancsolnék neked.

— S miért?

— Mert én legalább emberséges bánásmódban ré-szesítenélek.

— Emberséges bánásmód? — nagyon tág és átalá-nos fogalom, közületek mindenki szeljtében használja, de oly kevesen követik.

— Ugy? Te tehát e szerint a fogalmakhoz is értesz, ugyan jó, mert vitakozhatunk; mert lásd, én meg böl-esesz vagyok.

— Nem szeretem a böléseszeket.

— Nem, s miért nem?

— Legtöbbsje unalmas és üres ficzko! Tudományuk néha nagyon is száraz valami, esupa elvont meddő okosko-dás, máskor meg nagyon is kövér zsíros falatokból állnak: ezért könnyen esömört okozhatnak s nekem már nem egy-szer megártott.

— Részben igazad van, a tudományok zsírja a böl-esészet, de ép azért más tudományokkal vegyítve, mégis tápot ad valami az!

— De mikor oly kevesen tudnak a szellem-konyhán izléssel főzni? Mert jó magam is valami főszakács-féle va-gyok ott s azért tudom, hogy az egyik elsözza, a másik vi-zezi, a harmadik túlságosan megborsolja a — bölésészetet, és a negyedik rántás nélkül hideg zsírral főz, s így tovább ki-ki a maga szája ize szerint kotyvaszt, nem törődve a nagy közönség izlésével. Némely universális genie nálatok példá-ul oly nyelven ír és szerkeszt, hogy csak önmaga és hozzá hasonló társai érthetik, de a nagy közönség nem. Már pedig veka alá ne rejtsetek a világot, mert az író van a közönsé-gért és nem megfordítva.

— Igazad van; kevesen vannak a hivatott szakácsok, de mégis csak vannak: azok főztét és szellemi tápját tehát mégis szereted ugy-e?

— Hogyne szeretném, mikor magam is szellem, a hi-vatal szelleme vagyok!? S mint olyan a miniszterek, fő-urak és államfők szellemét vezetem: a kezét, mely ír, tesz és eszelekszik; a főt, mely gondolkodik, érez és beszél, szó-val az ész szelleme vagyok s mint ilyen a szép, jó és igaz védője. De ne dolgozz most az egyszer a kedvemért, hanem figyelj!

— Figyelek, csak ne háborgass! Megjegyzem azonban nagyon hatalmas vagy és testvéred is olyan?

— Melyik: Budha? Az a szív szelleme, s ki mint olyan, uralkodik a szív világa felett: ő hullat szeliden érzet-harmatot és örömrzést, felhozza az érzelme tengeréből a kebel igaz gyöngyét, — a hü szerelmet, fakaszt rózsás aj-kon suttagó szót, édes beszédet és mézes csókot s tanít esaládi boldogságot. Szóval ő a szív szelleme és mint olyan ő is a szép, jó és igaz védője, ki ha a boldogság kelyhe ki-kiesurran, ha öröm-méz vész, ha félrelépés és ha szóár támad — bíbor felhői közt meg-megjelen s intésére lecsil-lapul az indulat, féketvet a vak szenvedély s mosoly támad a léptein. Kibékülnek aztán az emberek, ölelkeznek, eskö-lőznek. S ha a fájdalom még egyre sajong, azt enyhíti balzsam irral. Gyógyít, hegeszt s forraszt össze — szív-se-beket; de ilyenkor ékes nyelvel beleszól az én ügyembe is, hallgatok rá ő meg én rám s így mi ketten az okosság határai közt összeférünk. Azért sokszor helyettesít a tanács-ban, de ha a népek harezáról van szó a fótanácsban mégis magam elnökölök.

(Folyt. köv.)

Hivatalos közlemények.

A rimaszécsi járás szolgabirojától.

Pályázati hirdetmény.

196. sz. — Melylyel közhírré tétetik, miszerint az üre-sedésben levő ajnacsői körorvosi állomásnak választás ut-jáni betölthetésére határidőül Ajnacső községébe f. év mar-czius 20-nak d. e. 10. óraja kitűzetik, a pályázati határidő márczius 15-ig járván le. A megválasztandó körorvos évi illetménye 400 frt, 100 frt lakbér, helybeli gyógykezelési díj 20 kr., kívül a körben nappali látogatásért 30 kr, éjje-liért 60 krt, a betegek tartozván az illető körorvost fuvar-ral ellátni, minden hónapban azonban köteles a megválasz-tott körorvos legalább egyszer saját fuvarján minden köz-ségben megjelenni s addig ott maradni, mig minden bete-get meg nem vizsgált. — Kelt Feleden, 1884. január 19.

Sándor Béla, szolgabíró.

Pályázati hirdetmény.

396/1884. sz. — Gömörmegye tornallyai járáshoz tar-tozó oldalfalvi körjegyzői állomás a volt körjegyző lemondása folytán üresedésbe jöven, ezen állomás betöltése végett nyílt pályázat nyitattik.

Az oldalfalvi körjegyző évi fizetése 600 frt, mely ösz-szegben az irodai átalány és lakbér illetmény is bent foglaltatik.

Felhivatnak ezen állomást elnyerni ohajtok, hogy a körjegyzői vizsga letétel és jelenlegi működéséről szóló bizonylatokkal felszerelt pályázati kérvényüket alóírott szol-gabíróhoz a folyó évi április hó 1-ig annyival inkább adják be, mivel a későbbben beérkezettek figyelembe vétetni nem fognak.

A választás határnapja Oldalfalva község házába a f. évi április hó 3 án délelőtti 10 órára tűzetik ki.

Tornallya, 1884. február hó 21-én.

Szontagh Zoltán, szolgabíró.

Szerkesztői üzenetek.

Z. J. Nagyon helyén leend.

R. Gy. Várom a választ.

Cs. B. Örülünk a találkozásnak, bár minél gyakrabban lenne szereneséink. — Sajnáljuk, hogy a küldötték 24 órával elébb nem jutot-tak kezünk közé.

B. B. Közlendjük.

Felelős szerkesztő: **Bodor István.**

*) Lapunk mult számából térszuke miatt kimaradt.

Szerk.

Hirdetmény.

Rimaszécs város előjárósága részéről közhírré tétetik, hogy Rimaszécsben — a nagymélt. belügyminiszterium által már régebben engedélyezett **hetivásár újból életbe léptetve, az első hetivásár folyó évi martius hó 4-én kedden, valamint az azután következők is mindig a hét keddi napján** lesznek megtartandók. — Rimaszécs, 1884. február 21-én. 4—3 **A városi előjáróság.**

2—5

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntője Kassán, eperjesi-ut 6. szám és Kassa mellett a Csermelyvölgyben.

Ajánl a t. gazdaközönségnek tavaszi időnyre szükségeltető gépeket u. m. **szorva-vetőgépeket, ekéket, boronákat, hengereket, lókapákat, tengeri-morzsolókat, Baker es magtárrostákat, mindenemű szivattyukat, gőzgepeket, gőz-kazánokat** stb.

Csermelyvölgyi gazd. gépgyárunkban Kassa mellett **állandóan jelentékeny készletet tartjuk gépgyártmányainknak.** Képes-jegyzék gazd. gépeinkről, valamint árjegyzék öntödénk készítményeiről, kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Előfizetési felhívás az „ÁRLEJTÉSI KÖZLÖNY” X. évfolyamára.

Egyedüli s legrégebb, tehát különösen a külföldön is a legelterjedtebb közlönye az összes magyarországi és a honi vállalkozókat érdeklő ausztriai, horvátországi, boszniai s külföldi árlejtéseknek, a melyek mindennemű műszaki munkákra, építésekre, kész áru- és mindenféle munkaszállításokra (minden szakmájú gyáros, iparos, kereskedő pályázatával) adás-vételekre, bérletekre stb. vonatkoznak s hivatalos és magán, de mindig első forrásokból merítettnek.

Kizárólagos közlönye az összes hivatalos árlejtési kiírásoknak, a melyek e szaklapban a legkimerítőbben közöltetnek s melyek mellett ezen felül az előfizető gyors és pontos információkat is kap kívánatra a szerkesztőségtől.

E szaklap minden számottevő műszaki irodában, gyárban, ipartelepen és műhelyben nélkülözhetetlen s mindennemű hirdetésekre nézve épen elterjedtségénél fogva a legjobban ajánlható.

Előfizetési ár:
 1 évre . . . 6 frt. | Félévre . . . 3 frt. | Negyedévre . . . 2 frt.
 Előfizetési pénzek és megrendelések intézendők az „Árlejtési Közlöny” kiadóhivatalába, Budapest, Bálvány-utca 3.

11—12

Runyában **Dávid Károlynál** 130 db bárányos anya, 50 db két éves jerke, 75 db egy éves jó minőségű juh szabadkézből eladó. 1—2

Birtok eladás.

Sajó-Németiben egy 105 holdas bel- és külbirtokból álló fekvőség, Putnok és Bánréve közt, fél-fél órányi távolságra a vasúti állomáshoz, szabadkézből eladó. (A talaj közszen tartalmu.)
 Bővebbet **PATZ GUSZTÁVNÁL.**
 Budapest, vaczi-utca 27.

Árverési hirdetmény.

A rimaszombati takarékpénztár az annak idején ki nem váltott, — illetőleg meg nem hosszabbított zálogtárgyak elárverezésére folyó év márczius hó 14-ének d. u. 2 óráját tűzte ki, saját helyiségében: miről az érdekelt felek értesítetnek, a venni szándékozók pedig ezennel meghívatnak.
 Rimaszombat, 1884. febr. 22. **Az igazgatóság.**

Alólirott tisztelettel hozom a n. é. közönségnek tudomására, hogy Rimaszombatban a főtéren Bernáth Gyula ur házában

férfi szabó-üzletet

nyitottam; — hol mindenféle férfi öltönydarabok a legjobb anyagból készítve jutányos áron megszerezhetők. — Számos éven át mint szabász működvén, szakmámban szerzett bő tapasztalataim és a legújabb szabás folytonos tanulmányozása és ismerete arra képesítenek, hogy a legmagasabb igényeknek is megfelelhettek.

Számos megbizásért esdve maradok teljes tisztelettel
 Rimaszombat, 1884. február hó 14.
Popper Mihály, férfisabó.

3—3

Hirdetmény.

6532. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Jakobecz Apollónia** végrehajthatónak, **Körtvélyesi Pál** és **Zsuzsanna Hegyi Istvánné** végrehajtást szenvedő elleni 75 frt 32 kr tőke követeles és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Szent-király községben fekvő, a szent-királyi 42. sztjkvben foglalt Körtvélyesi Pál, Körtvélyesi Zsuzsanna férj. Hegyi Istvánné, kk. Körtvélyesi János, István és László neyén álló 54. hrszámmal jelölt 15. szám alatti házra s beltelekre, — az árvesést 343 frtban megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1884. évi április hó 18-ik napján d. e. 10 órakor Szent-király községben a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog. — Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok b-ésárának 10%-át, vagyis 34 frt 30 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170-ik §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.
 Kir. tszék mint tkvi hatóság Rimaszombat, 1883. december 24-én.
Fornét, kir. tszéki elnök.

Egyedüli legjutányosabb és legjobb megrendelési mód!

Az itt felsorolt árucikkek és munkák a megnevezett elsőrendű ezégekétől a legjutányosabban és legbiztosabban egyedül és kizárólag a

„NEMZETKÖZI HIRDETŐ”

szerkesztőségétől (Budapest, VII. Károlykör 7.) rendeltetnek meg.

A következő **előnyök** biztosítottak: 1. Csakis kitünő minőségű cikkek és munkák, csakis elsőrendű ezégekétől küldtetnek a megrendelőnek egyedül az eredeti áron, eredeti árjegyzékek szerint. — 2. A megrendelő egyetlen levelezési lappal összes szükségletét fedezheti s megtakarítja a külön-külön szállítási költséget. 3. A esillaggal megjelölt cikkek és munkák **szabott** árából 10%-ot engedünk s 10 frton felül portomentesen szállítunk mindent. — 4. A megrendelőnek megrendeléseit és levelezéseit díjmentesen teljesítjük. — A szállításokat Vajda Béla elsőrendű spediteur eszközli.
Minden küldeményért hármas jótállás: a czégé, a spediteur és a „N. H.”-é.

I. Gyógykülönlegességek.

Brázy-féle sóborszesz. 42 különféle, betegségben fölérhetetlen hatása, egy házban sem hiányozhatik. Ára 80, 40 kr.
Hungária kávé. Szalády Antaltól. Gyomorhájban, bélhurutban stb. Szennedőkre rendkívül jó hatása. Egészségeseknek megbesülhetetlen. Egy kilo 1 frt 20 kr.
Forty-féle egyetemes sebtapasz. Minden seb azonnali gyógyítására. Árj. szerint. — **Weisz M.-féle** universális sebkendőcs, ára 30, 50 kr.
Hoff János-féle egészségi sörök 1 palaez 60 kr. malátacukorkák 20 kr. malátakivonat 70 kr. — **Strausz B.** mellsöre, hűsítő labdaccai és mellpasztillai. Árj. szerint. — **Kárpáti egészségi** labdacok köhögés, görvély, mellbajok ellen Friedrich főraktárából 21 kr.
Gyógykülönlegességek Török József főraktárából: szakáll-növesztő 2 frt 60 kr. — Vas bravais 3 frt. — Különösen ajánljuk: **Szem-essentia** dr. Leboistól, **francia szemgyógyvíz,** egészséges szemek erősítésére is megbesülhetetlen hatása, úgy hogy minden szemre feltekeny egyetlen családnál sem szabad hiányoznia, gyenge, beteges, fájós szemekre nézve s egyáltalában minden szem-baj, bántalom vagy betegségben nélkülözhetetlen, minthogy e nemben a legkitünőbb gyógyhatása s a legnagyobb orvosi tekintélyek által legjobban ajánlt medicina. Török Józsefen kívül kapható a vezérképviseletnél: **Müller L.** Soroksári-utca 4, egy üveg 90 kr.
Ürmös-essentia. Arany érmeikkel kitüntetett gyógyszer bélhurut, étvágytalanság stb. esetén. Vörös borhoz adva a legkitünőbb ürmöst adja. Török J.-n kívül kapható id. Müller Jakab feltalálónál (Rostély-utca, saját háza), ára 50 kr. Nagy palaez (mástél liter) 3.50. Használati utasítással.

Köszvényvászor Török József gyógyszerárából.
„Szultána-növény-szappan.” Nemeselek-féle, bőrbetegség, májfoltok, szeplok, hajkórpa és migrain ellen. Ára 35 kr.
Ezenfelül minden gyógykülönlegesség árjegyzék szerint.

II. Pipere-szerek.

Baháné-arepor. Müller M. illatszertárából. Ugyanonnan mindennemű pipere- és illatszerek.
Jaulusz-féle „Juno-eréme” ásványmentes, ártatlan szerekből, szeplok, májfoltok ellen. 1 frt 50 kr. — „Juno-pasta” az arez hófehérre tetelére 2 frt. „Juno-puder” 60 kr. A bécsi és budapesti vegytani intézetek a legjobban ajánlják; rendkívül kaptos pipere-szerek.
Uj magyar hajfestő-szer a természetes szín visszaállítására. Tokody-féle, ára 2 frt 50 kr.
Szultána-pipere-szappan. Minden boudoirban nélkülözhetetlen, e odálatos hatása, elismert. Ára 3 db 1 frt. Nemeselek-féle.
Hajnövesztő-szer. Hausner R. családi titka. Ára 1 frt 40.
 Ezenfelül minden pipereszer árj. szerint.

III. Gazdasági és háztartási cikkek.

Az „Első m. fekete bőrkendő-gyár” gyártmányai. Fekete bőrkendő 1 frt 20, sárga 1 frt 50. Éreztsítő 10 kr. Képtős velencei bőrlak 60 kr. Nemeselek-féle. József főlg. udv. szállítója. Katonai, esendőri stb. szállító.
Egyetemes hideg enyv, Singer-féle. Edények, üvegek, pipák, fadarabok és bőr öszseragasztására 20 kr.
Mosászkj-féle fénymáz. — **Nemeselek-féle** éreztsítő 10 kr. — **Rovarpor,** Polseh-féle 1 frt. — **Patkányirtószér** Reisztól 1 frt.
 Ezenfelül minden háztartási és gazdasági cikkek eredeti áron.

Divatárak, ruházat.

Férfi divatárak és fehéreneműek Karikás Lajostól. — **Egészségi fehéreneműek** és öltöztek dr. Jäger Gusztáv-féle a budapesti főraktárból. — **Kalapak** Nyerges M. gyárából.
Női divatárak Monasterly és Kuzmik udv. szállítóktól. — Női ruhák Friedrich-tól, a volt Alter és Kiss főszabásztól.
Czipők, Lőrincz István gyárából urak, hölgyek és gyermekek számára.
 Ezenfelül minden árak eredeti árjegyzék szerint.

Mindenfélék.

A Gschwindt-féle szesz-, élesztő-, likör- és rumgyári részv. társaság Budapest szesz-, élesztő-, likörből, rumból és ecetesessentiából álló készítményeit ajánljuk. Gyár és fűrdőintézet: Józsefváros, üllői-ut. Főraktár: Károlykör 17. sz. báró Orézy-féle ház.
Butorok, az I. butor-ipar-társaságtól. — **Excelsentzék**

16-féle ezéla Schöberl K.-tól. — **Pénzszekrények,** Wiese Fr. udvari száll. — **Vasbutorok** Stütz Henrik-től. — **Árgyeműek** Hüttl Tivadar udvari szállítótl.

Üvegnyeműek Stölze és fia gyárából. — **Koesik** Bogdán J. gyárából. — **Löszerszámok** Szigetű L.-tól. — **Tornaeszközök,** szerszámok, malomkövek, konyhaeszközök Geitner és Rauschtól.
Billard és tekasztalok Gyöngyössy J.-tól. — „**Ariston**” ö n j á t s z ó szalon-hangszer 25 rrt a főraktárból. — „**Orchestrion**” önjátszó óriási zenekar ára 1000 frttól fölle; a főraktárból. — **Zongorák** Lédéczy gyárából.
Lőfegyverek, pisztolyok stb. Kirner udv. szállítótl. — **Vadászati** és uticzikkek Kertész Tódortól.
Gazdasági gépek Fehér Miklóstól. — **Varrógépek** Neidlingertől. — **Mesterségekhez** szükséges szerszámok Geitner és Rauschtól.
A legkitünőbb eredeti francia pezsgőborok Jaques Louis Frères francia czég budapesti vezérképviseletétől, Müller L.-tól. Grand vin de la couronne 3 frt 80 kr. Carte blanche 1-ere chois 3 frt 50 kr.
Essentiák mindennemű likör gyártására Watterich Arnold gyárából.
Sikerült és szép arczképek Neumann Ign. műterméből. Szénrajz 3 frt, kréta 3 frt, olajfestm. (életnagyság) 8 frttól fölfelé. A fénykép sértetlenül visszaküldetik. — **Arzczekes** választási zászlók k. sz. Neumann Ign. műterméből.
Vésnöki munkák, pesesnyomok, bélyegzők, pesesbélyegyek, monogrammok a legesőbb szabott ár szerint
Fácányi gyógyszerárából a következő gyógykülönlegességek kaphatók: 1) Fácányi-féle **édes mustár.** Rendkívül kitünő és biztos hatása gége-, bél- és gyomorhurutnál, étvágytalanságnál stb. számos, őszinte és igazi elismerésekkel. — Ára 1 frt v. 50 kr. — 2) **F. Fhenil-szappan** a legjobb gyógyszerzappan 1 forint. — 3) **Sóborszesz** a legvalódióbb összeállítás szerint; egyedül biztos hatása 80 kr. v. 40 kr. — 4) **F. esuz elleni papír;** togfájást, fejfájást, esuzos szakgatást rögtön gyógyít.
 Egy szóval minden munka és cikkek, nyomott árjegyzék szerint készítettik és szállítatják.
Első központi szétküldési helye Magyarország összes kivitelí terményeinek, áruinak és gyártmányainak. (Tokaji, ménesi, bataanvidéki borok Vámosy Lajos utján, kőbányai sörök Dittrich és Gottschlich utján, huskonszervek a Weisz testvérektől, selmecei pipák Heller F.-tól, magyar vas, aczél stb. Vadhus Pál K.-tól, lámpák, papír, szappan, szegedi paprika, gácsi posztó, stb.) minden legdirectebb forrásából, szabott áron és az eredeti czég árjegyzéke szerint. — Elegendő egy levelező lapot írni a

„NEMZETKÖZI HIRDETŐ”

szek. (Budapest, VII. Károly-kör 7.)
Pontos, becsületes és gyors szolgálat.